

Klimat- och näringslivsdepartementet

Adressater
Se bilaga 1

Överklaganden av Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut om att bilda naturreservatet Marstrands skärgård, Kungälv kommun

Regeringens beslut

Regeringen ändrar det överklagade beslutet på så sätt att det från föreskrifterna om inskränkningar i rätten att använda mark- och vatten ska införas två nya undantag, av följande lydelse.

Föreskrifterna utgör inte hinder för myndigheter inom totalförsvarets militära del att bedriva nödvändig militär verksamhet som övervakning, transport och övning. Sådan verksamhet ska i möjligaste mån anpassas för att minska risken för skador på höga natur- och friluftslivsvärden.

Vid omfattande militär övningsverksamhet ska Försvarsmakten informera Länsstyrelsen i Västra Götalands län senast två veckor innan övningen genomförs.

Regeringen avslår Susanne Hartmanns, Camilla Hartmann-Normans, Stellan Björks, Ingrid Liljeblad Hörnbys, Hans Liljeblads, Agneta Perssons, Charles Kennergrens, Jan Anderssons, Ragnhild Anderssons, Ingela Björk Jerhamres och Bo Jerhamres överklaganden.

Länsstyrelsen ska kungöra regeringens beslut på samma sätt som det överklagade beslutet kungjordes enligt 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Ärendet

Länsstyrelsen i Västra Götalands län beslutade den 16 november 2020 i ärende 511-29009-2016 att inrätta naturreservatet Marstrandsskärgård. Beslutet finns i *bilaga 2*.

Försvarmakten har överklagat beslutet och yrkar att beslutet ska upphävas, alternativt att ett generellt undantag för Försvarmakten ska införas eller att utpekade områden ska undantas reservatsbildningen. Till grund för sin talan anför Försvarmakten i huvudsak följande. Försvarmakten har fått i uppdrag att återupprätta Älvsborgs amfibieregemente (Amf 4). Delar av naturreservatet behövs för att tillgodose förbandens behov av att bedriva utbildning och övning under specifika tillfällen under året. I och med att markområdena behövs för försvarets anläggningar bör de i framtiden utgöra områden av riksintressen eller i annat fall områden av betydelse för totalförsvaret. Det är även olämpligt att begränsa markanvändningen av öarna då den planerade verksamheten är avgörande för möjligheten att utbilda krigsförbanden. Även sådana restriktioner som innebär att Länsstyrelsen kan bevilja tillstånd för vissa åtgärder medför att totalförsvarets kontinuerliga behov av att verka i området över tid inte säkerställs. I tillägg kan uppgifter om viss verksamhet omfattas av försvarssekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Beslut om att bilda naturreservat enligt nu gällande gränser och föreskrifter kommer därmed att märkbart begränsa Försvarmaktens möjlighet att verka enligt dess uppdrag.

Ingela Björk Jerhamre och Bo Jerhamre har överklagat beslutet och yrkar att de holmar och skär som tillhör fastigheten Kråkerön 1:2 ska utelämnas ur reservatsbildningen. Till grund för sin talan anför de i huvudsak följande. Reservatets syften är redan uppfyllda. Beslutet innebär ett för starkt ingrepp i förfoganderätten vad gäller deras fastighet.

Susanne Hartmann och Camilla Hartmann har överklagat beslutet och yrkar att Sösholmen utelämnas från reservatet. Till grund för sin talan anför de i huvudsak att beslutet strider mot 7 kap. 8 § miljöbalken.

Stellan Björk har överklagat beslutet och yrkar att de öar som ingår i Kråkerön 1:11 och 1:12 ska utelämnas från reservatsbildningen. Till grund för sin talan anför han i huvudsak följande. Skötseln av öarna har sedan tidigare skötts av, bland andra, honom själv vilket har fungerat bra.

Allmänheten garanteras redan full tillgång till öarna. Reservatet begränsar planer på att bruka öarna. Öarna har beslagtagits utan diskussion eller marknadsmässig ersättning.

Ingrid Liljeblad Hörnby, Hans Liljeblad, Agneta Persson och Charles Kennergren har överklagat beslutet och yrkar att till fastigheterna Kråkerön 1:7, 1:8, 1:9 och 1:10 tillhörande skär, holmar och vattenområden utelämnas från reservatsbildningen. Till grund för sin talan anför de i huvudsak följande. Länsstyrelsen har inte tagit tillräcklig hänsyn till enskilda intressen. Hanteringen strider mot egendomsrätten i Europakonventionen eftersom reservatets syften redan är uppfyllda. Länsstyrelsens schablonvärdering som resulterat i att ingen ersättning ska utgå är felaktig. Reservatets syften är till stor del redan uppfyllda. Det finns inget hot mot ett bevarande av landskapet. Det finns inga planer på verksamhet som skulle påverka bottenar eller vara några hinder för friluftslivet på de aktuella holmarna och skären. Beslutet redovisar inte någon inventering för skyddsvärda arter, varför det inte finns skäl att inrätta ett reservat för att bevara biologisk mångfald. Om reservatet inrättas accepteras det inte att ersättning uteblir.

Jan Andersson och Ragnhild Andersson har överklagat beslutet och yrkar att Marstrands entreprenad och jakt inte ska få nyttjanderätt till Brandholmen och Ängholmen innan deras ärende hos Statens Fastighetsverk har avslutats.

Länsstyrelsen har yttrat sig i ärendet och anför i huvudsak följande. Sedan länsstyrelsens beslut togs har Försvarsmaktens närvaro på västkusten stärkts genom att Älvsborgs amfibieregemente har återupprättats. Försvarsmaktens ökade behov bör kunna samexistera med naturreservatet. Länsstyrelsen är beredd att ändra beslutet så att Försvarsmakten blir undantagna från samtliga föreskrifter. Länsstyrelsen motsätter sig emellertid att reservatets gränser ändras. De aktuella fastigheterna har höga naturvärden och är värdefulla för friluftslivet. Efter att naturreservatet har fått laga kraft behövs en löpande dialog mellan länsstyrelsen och Försvarsmakten och åtgärder kan behöva anpassas i fråga om tid och plats.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen har endast att pröva frågan om inrättande av naturreservat.

Ett område får med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vård och bevara

värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

I beslut om att bilda naturreservat ska enligt 7 kap. 5 § skälen för beslutet och de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet anges. Av 7 kap. 25 § följer att föreskrifterna inte ska vara mer ingripande än vad som krävs för att tillgodose syftet med reservatet. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelser i miljöbalken får inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. Samtidigt måste föreskrifter utformas så att skyddet blir effektivt.

Av 7 kap. 8 § följer att små avvikelser från detaljplan vid bildande av naturreservat får göras om syftet med planen inte motverkas. Av handlingarna i ärendet framgår det att naturreservatet avviker från gällande detaljplan och att länsstyrelsen har samrått med kommunen om dem. Avvikelserna rör endast vattenområden klassade som allmän platsmark. Regeringen anser inte att avvikelserna utgör hinder för att bilda naturreservatet.

Det säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde och i Europa har försämrats och ett väpnat angrepp kan inte uteslutas. Det innebär bland annat att det militära försvaret ska utformas och dimensioneras för detta och att totalförsvaret ska ha förmåga att försvara Sverige mot väpnat angrepp. Mot denna bakgrund bör det överklagande beslutet delvis ändras så att föreskrifterna inte hindrar nödvändig militär verksamhet som bedrivs av myndigheter inom totalförsvarets militära del. Regeringen bedömer att undantaget är förenligt med naturreservatets syften under förutsättning att verksamheten bedrivs aktsamt.

Regeringen anser i övrigt att länsstyrelsen har haft fog för beslutet att bilda naturreservatet och att föreskrifterna, med ändringar, är väl avvägda sett till naturreservatets syfte. Vidare anser regeringen, vid en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen, att det inte framkommit några omständigheter som utgör skäl att ändra länsstyrelsens beslut. Överklagandena bör därför avslås i övrigt.

På regeringens vägnar

Romina Pourmokhtari

Ebba Kvernebo Sunnergren

Kopia till

Havs- och vattenmyndigheten
Länsstyrelsen i Västra Götalands län (dnr 511-29009-2016)
Naturvårdsverket
Kungälv kommun